

УДК: 637.5:592.752:632.937(292.485)

**ВИДОВЕ І КІЛЬКІСНЕ РІЗНОМАНІТТЯ СТАНУ РОЗВИТКУ
ПРИРОДНИХ ПОПУЛЯЦІЙ КОКЦІНЕЛІД (*COLEOPTERA*,
COCCINILLIDAE) НА ПОСІВАХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ
ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.**

Мелюхіна Г.В., Горган М.Д

Національний університет біоресурсів і природокористування України.

e-mail : meluoxina-galina@yandex.ru

Кокцінеліди (*Coleoptera*, *Coccinellidae*) - одна із найбільш важливих у практичному відношенні родин твердокрилих комах. Подавляюча більшість видів кокцінелід – хижаки, знищують попелиць, листоблішок, білокрилок, щитівок, трипсів, павутинних кліщів, інших дрібних членистоногих.

Вони є природними регуляторами щільності комплексу злакових попелиць. Кокцінелід використовують для біологічного захисту рослин. Вивченню цієї групи комах, як у нашій країні так і за кордоном, присвячено багато робіт. Приділяється увага вивченню методики розведення, особливості живлення і трофічних зв'язків кокцінелід, можливість їх інтродукції і акліматизації, як методу біологічної боротьби. Передумовою до посилення ролі ентомофагів є зменшення залежності біоценозів від втручання людини за рахунок максимального використання біотичних факторів як основних регуляторів щільності комах-фітофагів.

Експериментальні дослідження проводили упродовж 2014-2016 рр. на сорті Либідь в умовах стаціонарних дослідів (агрокомпанії Syngenta AG в с. Мала Вільшанка Білоцерківського району Київської області).

Маршрутні обстеження щільності стану популяції кокцінелід проводили за загальноприйнятими методиками в ентомології.

Аналіз їх видового різноманіття в весняно-літній період вегетації пшениці озимої показує, що в систематичному відношенні найбільша кількість кокцінелід від загального числа комах-афідофагів належить: *Coccinella Septempunctata* L.- сонечко семикрапкове – 28 %, *Adonia variegata* (Gz.) - сонечко мінливе – 23 %, *Adalia bipunctata* L.- сонечко двокрапкове – 18 %, *Scymnus frontalis* (F.) - сонечко широкочоле – 12 %, *Hippodamia tredecimpunctat* L. - сонечко 13-крапкове – 10 %, *Propulaca 14-punctata* L. - сонечко 14-крапкове – 9 %.

Друга осіння міграція кокцінелід починається з той миті, коли середньодобові температури стають нижчими і коротший світловий день III декада серпня. Літ йде з заходу на схід.

Аналіз видового різноманіття міжвидових природних популяцій кокцінелід в осінній період вегетації пшениці озимої показує, що в систематичному відношенні найбільша кількість кокцінелід від загального числа комах-афідофагів належить: *Coccinella Septempunctata* L.- сонечко семикрапкове – 54 %, *Adonia variegata* (Gz.) - сонечко мінливе – 30 %, *Scymnus frontalis* (F.) - сонечко широкочоле – 11 %, *Propulaca 14-punctata* L. - сонечко 14-крапкове – 5 %.